

NOVOPOLSKA MEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, hétfő 1922. október 9.

276. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-16

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Korrupcióval vádolják a hadügyminisztert

A bécsi hadiszervásárlások titkaiból

Beogradból jelentik: Parlamenti körökben sok szó esik egy újabb nagy visszaélésről, melyet Bécsben követtek el a kormány megbízottal. Bizonyos hadianyag beszerzésről van szó, ahol a megbízottak proviziót kötöttek ki a szállítóktól: a maguk részére. A botrány úgy pattant ki, hogy Jakšić Saveta, a „Stampa” című lap volt főszerkesztője néhány szállított beszeresztője néhány proviziót miatt.

A „Politika” szerint parlamenti körökben egészen biztosan tudni vélik, hogy a visszaélésekbe Vászics tábornok hadügyminiszter is bele van keverve és az ő neve is rajta van azoknak a listáknak, akik köz-

vetítési díjakat kaptak az egyes külföldi szállítóktól.

Vászics hadügyminisztert a radikális sajtó már régen a leg súlyosabb vádakkal illeti. Az a körülmény, hogy a legtekintélyesebb demokrácia lap fordult ellene ezzel a váddal, a támadásnak nagy fontosságot biztosít. Vászicsot mind két kormánypárt végleg elejtette.

A demokráta „Pravda” értesítése szerint politikai körökben az a kívánság merült fel, hogy a kormány reorganizációja esetén a hadügyminiszter személyében is változás történjen. Mint új hadügyminiszter Mirosavljevics Mirko és Pesics Petar tábornokokat emlegetik.

A szállítómunkások gyűlése a háboru ellen

Bécsből jelentik: A szállítómunkások nemzetközi nagygyűlésének tegnapi záró ülésén Fimmen a nemzetközi helyzetéről terjesztett elő jelentést. Utána több határozatot fogadtak el, köztük egyet, amely a „fascista fehér terror” és egyet, amely a „militarizmus, valamint a háboru” ellen irányul. Az utóbbi határozatban a nagygyűlés kijelenti, hogy egyetért azokkal az intézkedésekkel, amelyeket a központi tanács-

a nemzetközi szakszervezeti szövetséggel egyetemben a militarizmus és a háboru leküzdésére tett és elhatározta, hogy a szállítómunkások, a vasutasok, valamint a tengerészek egész gazdasági hatalmát latba veti, hogy a háboru fenyegető veszélyét hatályos és erőteljes akcióval elhárítsa. Az 1924-ben tartandó legközelebbi nagygyűlés helyéül Németország valamelyik nagyobb városát jelölték ki.

Botrányba fulladt a sombori népgyűlés

Nem engedték beszélni Brkity Vojin országgyűlési képviselőt Nationalisták és dobrovoljacok a szocialisták ellen

Sombor vasárnapi nyugalmat egy botrányba fulladt és sztűgrasztrót népgyűlést zavarta meg. A szociáldemokratapárt népgyűlést hívott össze vasárnap délelőtt tizenegy órára a városgháza előtti tere, ahová a munkásság kívül nagy számban vonultak fel a nacionalista ifjúság tagjai és a dobrovoljacok.

A népgyűlés szónoka Brkity Vojin, a sombori választókerület szociáldemokratapárti képviselője volt, aki mindárt beszéde elején hevesen támadni kezdte a kormányt és a kormánytámasztó radikális és demokratapártot.

Figyelmeztették arra — mondotta Brkity — hogy a radikális párti népgyűléseken nem támadták a szociáldemokratákat. Ebből a körülményből azonban nem kell következnünk annak, hogy viszont a szociáldemokrata népgyűléseken ne támadhassák a radikális pártot.

Ennél a kijelentésénél nagy lármát támadt. A nacionalisták és a dobrovoljacok folytonos közbeszólásokkal zavarták a beszédet, mire Brkity képviselő a következőket mondotta: — A nacionalista ifjúságot joggal lehet fascizánnak nevezni.

Ezután azt indítványozta Brkity, hogy a népgyűlés bélyegezze meg azokat a felelős elemeket, akik a kormány zsoldjában állanak és a

ban revolverrel a kezében a szónoki emelvény felé tartott, mire egyszerre nyolc-tizen közeledtek fenyegetőleg a képviselőhöz, aki a készülő indulat láttára elhagyta helyét. A tüntetők erre felvonulnak a szónoki emelvényre és énekelni kezdik a himnuszt, amelyet a közönség kalaplevegő hallgat végig. A nacionalista ifjúság egyik vezetője most beszélni kezd a szónoki emelvényről. Tiltakozik a szociáldemokraták eljárása ellen és Nagyszerbiát érte. A városgháza felől rendőrök közelednek, mire a nacionalisták és a dobrovol-

jacok eltávoznak, előbb azonban ledörik a szónoki emelvényt.

Néhány perc múlva felállítják a pódiumot és Brkity képviselő tovább folytatja beszédét. Tíz percig zavartalanul beszél, már-már úgy látszik, hogy a népgyűlést rendben be lehet fejezni. Nagy tévedés. A nacionalisták és a dobrovoljacok újra megjelennek. Lármá. Szitkok. Dulakodás. Rendőrség. A szónok ismét kénytelen lelépni a dobogóról. A dobrovoljacok a himnuszt énekelik. A népgyűlés szíjjel szűled, még pedig pártkülönbség nélkül. . .

Négymilliárd aranymárkába kerül a német megszállás április végéig

A jóvátételi bizottság közreadta a kimutatást a németországi megszállás költségeiről 1922. április 30-ig terjedőleg. A költségek összesen 3.827.726.000 aranymárkát tettek ki s ezt az összeget a kimutatás két tételre osztja. Az első az, amelyet a szövetséges államok előlegeztek, de Németország megfizette a kiadásokat, a másodikba sorolja azokat a teljesített fizeté-

seket, amelyeket maga Németország folyósított a szövetséges csapatok elhelyezésére, rekvirálásokra, kaszárnyák építésére, szállításokra.

A második kategóriába tartozó fizetéseket minden egyes szövetséges állam a saját pénzmenében adta meg, a bizottság ezután három hónaponként az átlagos árfolyam szerint eszközölte az értékszámitást aranymárkára.

Radics gyors kibontakozásra számít

A kormánynek el kell hagynia helyét — A pártok ülései

Zagreből jelentik, hogy a „Slobodni Dom” vasárnapi számában Radics kijelenti, hogy a kormánynek feltétlenül el kell hagyni helyét és közli, hogy a lap legközelebbi számában részletesen ki fogja e kijelentéseknek okait fejteni. E hónap végén — írja Radics, — egész Európa meg fogja látni, hogy a horvát és szerb nép kedvezően fogja intézni egymáshoz való viszonyát és a horvátok teljesen urai lesznek saját területeiknek.

A demokraták előkészületei

Beogradból jelentik: A demokráta képviselők és a központi végrehajtó bizottság tagjainak többsége már Beogradba érkezett. Hétfőn előkészületek lesznek, kedden, 10-én pedig megtartják a párt plenáris ülést, melynek döntésétől az egész politikai helyzet további kialakulása függ. A megbeszélések legfőbb anyaga a horvátokkal szemben követendő politika lesz.

Mint a „Politika” írja, a mérsékelt csoport napról-napra növekedik és minden kilátás megvan a pártszakadás elkerülésére.

Az ülésen nagy vitára van kilátás Angyelic Pavlenak a horvát blokkal megkezdett tárgyalásai miatt. Demokráta lapok előltni igyekeznek a megvezés főbb tartalmát. Támadások is érik Angyelicot, mert a párt kifejezett megbízása nélkül tárgyalásokba bocsátkozott a demokraták eddigi leghevesebb ellenfeleivel.

Mindazonáltal Beogradban napról-napra erősödik az a meggyőződés, hogy a horvátokkal való meggyejezt a demokratapárt Pribicevics frakciójának ellenére is sikerül megteremtteni, annál is inkább, mert a demokraták többsége is azt akarja.

A radikálisok konferenciája

Beogradból jelentik: Vasárnap délután 5 órakor a radikális pártban konferencia volt, amelyen Pasics miniszterelnök is részt vett. A miniszterelnök referált a kormány helyzetéről és a kormányválságról. A konferencián egyben előterjesztéseket tettek a radikális párt plenáris ülésére, amelyet október 12-ikére hívtak egybe.

A földművespárt

vasárnap délutáni ülésén szintén a belügyi helyzetéről, különösen az új választásokról volt szó, mert azt remélik, hogy a mostani koalíció nem fog sokáig tartani. Ugy döntöttek, hogy a párt szívesen látná egy választási kabinet megalakítását és a klub legnagyobb része hajlandó abban részt venni.

A „Pravda” jelentése szerint a király azt kívánja, hogy a parlament jövő ülészakában elsősorban a hivatalnokok és rokkantak pótlékairól szóló törvényeket alkossák meg. Ha ez megtörténik, úgy a király valószínűleg nem ragaszkodik ahhoz, hogy a parlamentet fölösziassák és új választásokat irjanak ki.

Arománok kisajátították

Bethlen István magyar miniszterelnök bírtokait

Kolozsvárról jelentik, hogy a marostordai agrárkommisszió a napokban tárgyalta gróf Bethlen István magyar miniszterelnök mezürücskői bírtokának kisajátítási ügyét. Az agrárbizottság távollévők minősítette gróf Bethlent és ezen az alapon kimondotta az egész bírtok kisajátítását. A tárgyaláson dr. Szenkovits Aurél tordai ügyvéd képviselte Bethlent. Dr. Szenkovits azzal érvelt a kisajátítás ellen, hogy Bethlen gróf nem tekinthető távollévőknek, mert az csak román alattvaló lehet, Bethlen István azonban mivel az imperium átvétele óta állandóan Magyarországon lakik és annak ezidőszerint miniszterelnöke, tehát az első köztisztviselője, külföldi, magyar állampolgárrá vált. Az agrártörvény szempontjából tehát nem sorozható abszentiák közé, mert a törvény különbséget tesz a távollévő román állampolgárok és a külföldiek között. Csak az előbbie bírtoka sajlátható egészen ki. Szenkovits ezenkívül hivatkozott a trianoni békeszerződés és a párisi kisebbségi egyezményre is, amelyek rendelkezései szerint a külföldiek megtarthatják bírtokaikat. A bizottság azonban nem fogadta el ezt az érvelést. Gróf Bethlen képviselője természetesen felekezett az elsőfoku határozat ellen.

A szép színésznő csunya halála

Gróó Valéria tragédiája

Körülrajongott, ünnepest színésznő volt tiz-tizenöt év előtt, a legismertebb vidéki primadonnák közül való. Tehetséges, szép és feltűnően elegáns nő, akinek gyönyörűen lendült me a művészi pályája. A budapesti Nemzeti Színházban is játszott. Pályatársnői irigyelték a fényért és a pompáért, a gazdag udvarlókért, mert Gróó Valériát akkor csupa ragyogás vette körül és az öröm kísérte minden lépését. Aztán a szép színésznő, aki drámákban aratta sikereit a színpadon, az életben is komoly drámákat kezdett játszani, még pedig nem is a saját akaratából, de a sors szeszélye miatt.

A háború kitérőre Franciaországban volt és ott internálták. Innen sokéves mulva került vissza és nem tudott szerződéshez jutni. A kommun alatt a vörösörségnél volt rövid ideig alkalmazva, azután Pécsre ment a megszűlés alatt. Itt kénnek nézték, letartóztatták, majd internálták. Csak sokára szabadult ki a fogságból, kitoloncolták és akkor visszament Magyarországra. Kaposvártól elfogták, Zalaegerszegré vitték az internálási táborba. A színésznő nővére volt Gróó Géza terroristának, akit a kommun után kivégeztek. Két és félv mulva szabadult ki az internálásból. Budapestre jött, minden pénz nélkül. Mindenfelé próbálkozott, nagy tervei voltak, de egyik sem sikerült. Nyomorgott, lerongyolódott és most gonjaitól meg egy újabb járult, félt a rendőrségtől.

Szombaton este — mint Budapestről jelentik — elment az Az Újság szerkesztőségbe. — Segítsenek rajtam! idézést kaptam a rendőrségre! — mondta sirva, kezét tördelve és elmondta, hogy mi baja. A szerkesztőség tagjai vizsgálták és azt ajánlották, hogy jelentkezzen azonnal a rendőrségen, ha ártatlan, nincs mitől tartania. Gróó Valéria azonban nem nyudozott meg, félt a rendőrségtől és főképpen attól tartott, hogy megint internálják.

Nem is hagyta el a szerkesztőséget, hanem akkor, amikor a munkatársak vacsoráznának, a szerkesztőségi szolgáival egy csésze teát és két zsemlyét hozott magának, amit el is fogyasztott. „Azután ceruzát, papírt kért és

levelet írt. Tíz óra tájban, amikor vizsgálózták a szerkesztőségbe a munkatársak, még mindig itt találták a szerkesztésen asszonyt. Ismét azt tanácsolták, hogy menjen a rendőrségre jelentkezni, Gróó Valéria el is indult. De nem a rendőrségre ment, hanem fel a negyedik emeletre.

Néhány perc mulva velőtrázó sikoly és tópa zuhanás hallatszott az udvar felől. Gróó Valéria a negyedik emeleti lépcsőház ablakán keresztül az udvarra vetette magát és szétloccsant agyvelővel, összetört tagokkal került el az udvar kövezetén. A mentők, akik már nem segíthettek rajta, mert mire odaértek, Gróó Valéria meghalt. A rendőri bizottság átvizsgálta Gróó Valéria ridi-

küjét és megtalálta azt a papírlapot, amelyre a szerkesztésen színésznő bucsusorait vetette. A levél nem szól senkinek. Nincs címzés rajta. Kusza betűkkel a következő sorok olvashatók:

— Nem éri meg az élet, amibe kerül. Gondjaim és gondolatim ki-
zognak és most megint üldöznek.
Ártatlan vagyok és nem bízom az igazságszolgáltatásban...

Gróó Valéria tragédiája nem mindennapi. Hetek óta éhezett, lakását nem tudta fizetni és ezért eltávolították belőle. Anyira lerongyolódott, hogy nappal nem is mert már az utcára menni. Rendszert az esti órákban kereste fel régi ismerőseit, akiknek könyörödmányból tengődött.

A nagyhatalmak megegyeztek a keleti kérdésben

Tráciát a görögöknek azonnal ki kell üríteniük

Lord Curzon és Poincaré tanácskozása azzal az eredménnyel végződött, hogy elvben megállapodtak Trácia kiürítésére. A tervezet szerint — amelyhez későn éjje az angol kormány már hozzájárult — a kiürítés a következő sorrendben történik: 1. A görög lakosság és a görög hadsereg haladéktalanul ki-
ürít Tráciát. 2. Egy hónappal a ki-
ürítés megtörténte után a török csendőrség és a török közigazgatás bírtokába veszi a török területet. 3. A béke megkötése után az ottomán hadseregnek joga van a tengerszorosokon átkelni és bevonulni Tráciába, amely ebben a pillanatban teljesen visszakerül a török fenhatóság alá.

Ez a legújabb párisi megállapodás valószínűleg kielégíti a török követeléseket, bár Izmed pasa Mudániában ragaszkodott az eredeti állásponhoz, amely Tráciának a török csapatok által való nyombani megszállását kívánja.

Igen fontos körülmény, hogy Mudániában ismét megkezdődtek a tárgyalások. Mint nyugtalanító eseményt jelenti a Reuter-ügynökség, hogy a törökök, dacára a tárgyalások újabb való felvételének egyre nagyobb számban összpontosítják csapataikat. Ez természetesen csak elővigyázati rendszabály, de ebben mégis benne van a helyzet minden veszedelme, mert kitűnik, hogy a

törökök szükség esetén tényleg a kardra apellálnának. Az angol sajtó és az angol közvélemény Franciaországot okolja a törökök erőlyes magatartása miatt, különösen Franklin Bouillon misszióját nézik gyanus szemmel és már nem egy hang tiltakozik az angorai szerződés megteremtőjének kisázsiai tartózkodása ellen.

Azoknak a híreszteléseknek komolyságát, melyek szerint Izmed pasa kijelentette volna, hogy ha a szövetségesek ma délután félháró óráig nem biztosítják őt feltételeinek teljesítéséről, akkor a törökök újból megkezdik az akciót a tráciai görög csapatok ellen, nem lehet ellenőrizni. Minthogy a békekötésnek eddig sem időpontját, sem helyét meg nem állapították, továbbá számítássa véve azt, hogy a hasonló tárgyalások igen hosszú ideig húzódnak el, arra kell következtetnünk, hogy a kema-
listák komolyan veszik a dolgot és tényleg követelik a biztosítékokat. A Tráciába való átkeléshez állítólag az oroszok nyújthatnak módot, kik a Daily Telegraph konstantinápolyi jelentése szerint már is megígérték, hogy Kemal pasa rendelkezésére bocsátják a szükséges szállítóhajókat. A komoly hadikészülődésekről szóló híresztelésekkel szemben, bár a helyzet minden tekintetben kritikus, még sem kell a fegyveres konfliktus közel lehetőségével számolni.

Országos árumintavásár és kiállítás Novisadon

Értekezlet a novisadi Kereskedelmi Egyesületben — Bácska és Bácsány gyárosai és kereskedői Novisadon

A jövő évben Novisadon rendezendő árumintavásár és iparkiállítás iránt a Vajdaság iparosai és kereskedői körében rendkívül élénk érdeklődés nyilvánul, aminek kétségtelen bizonyosságát szolgáltatja azon értekezlet, amely vasárnap folyt le a novisadi Kereskedelmi Egyesület (Lloyd) nagytermében.

Az értekezleten képviselve voltak Bácska és Bánát minden nagyobb városának és fontosabb ipartelepével bíró községének iparosai és kereskedői, akik át voltak latva a tervezett árumintavásár és kiállítás óriási fontosságától, elsősorban a Vajdaság gazdasági érdekei fellendítése szempontjából, de országos érdekből is. A Vajdaság ipara teljesen ismeretlen még az országban és a novisadi árumintavásár után fogja az ország azt megismerni.

A vasárnapi értekezleten két különböző felfogás, két ellentétes álláspont nyilvánult meg. Az egyik szerint az árumintavásárt és a vele kapcsolatos kiállítást csak a Vajdaság maga rendezze, míg a másik felfogás szerint országos jelleggel kívánták rendezni a vásárt.

Az értekezlet abban állapodott meg, hogy Novisadon országos jellegű árumintavásárt és a vele kap-

csolatos kiállítást rendeznek, de benne a fősúlyt a Vajdaságra fektetik. Az értekezletről az alábbi tudósítás szolgál be:

Vasárnap délelőtt 10 órakor folyt le a Lloyd-teremben az árumintavásár rendezése ügyében egybehívott nagy értekezlet, Mirosvavljevics Koszta elnökével.

Az értekezleten megjelentek Subotícáról: Vujkovic Péter, Niesin Mihály, Scheidl Ottó mérnök, a Ferrum-gyár képviselőjében, Roth Armin, Pendzics György, a Danicipoggyár igazgatója, Damjanics Milán, a subotici Kereskedelmi Egyesület titkára és Vaszics Péter.

Bácskából képviselve voltak továbbá: Novi-Vrbász, Stari-Bececi, Ada, Zsablja, Apafin és Bajmok ipari és kereskedői köre.

Beckerekéről megjelentek: Keller Miklós malomigazgató, Jankovics Szilárd volt alispán, a Kereskedelmi Testület elnöke, Benzec Miksa butorgyáros és Lukinics Imre cipész. Képviselve voltak továbbá Veliki-Kikinda, Zsombolya, Pancevo, Turski-Kaniza és Mokrin kereskedelmi és ipari köre.

Mirosvavljevics elnök 10 órakor nyitja meg az ülést és meleg szavakkal üdvözölve a megjelent vendégeket, vázolja az értekezlet tárgyát.

Utána Csurszin Voislav, a kereskedelmi és iparkamara titkára részletes előterjesztésben ismerteti a tervet, mely szerint 1923. évben Novisadon országos árumintavásárt

és ezzel kapcsolatban kiállítást rendeznek.

Königstättler Dusán (Novisad), Keller Miklós (Beckerek), Csurszin (Novisad), Roth Armin (Subotica), Damjanics Milán (Subotica), Acs Jenő (Novisad), Keller Miklós (V.-Beckerek), Brandics Gyóros (Novisad), Vaszics Péter (Subotica), Herred Jenő (Novisad) és Monaszjevics Dusán szólaltak fel a kérdésben. A felszólalók egyik része csak vajdasági, a másik része országos kiállítást kíván, míg végre közvetítőindítványt fogadtak el, mely szerint országos jellegű árumintavásárt és kiállítást rendeznek, amelyekben a fősúlyt a Vajdaságra fektetik.

A kiállítási munkálatok előkészítésére végrehajtott bizottságot választottak, amelybe minden város elküldi a maga külön megbízottját.

Ez a bizottság azonnal megkezdte működését.

ELTÉREK

— A király a tisztviselőkért. Beogradból jelentik: A király kihallgatásán fogadta Antonovics Milán tanárt, az állami alkalmazottak egyesületének elnökét. Antonovics kifejtette a tisztviselőkhöz helyzetét, mire a király kijelentette, hogy igyekeznék fogodathatni, hogy az új tisztviselőtörvény meghozatalával sürgősen véget vessenek a tisztviselők nyomorának.

— Összehívták a koronatanácsot. Beogradból jelentik: A kormány proposíciójára koronatanácsot hívnak össze, amelyen György herceg ügyét végleg rendezik. A királyi udvar tagjait emiatt táviratilag Beogradba hívták. A koronatanácsot még a hét folyamán megtartják.

— Lemondott vajdasági képviselő. Beogradból jelentik: Tomics Jasa, a neves novisadi publicista betegsége miatt lemondott képviselői mandátumáról. Helyébe a radikális listán következő Lalosevics Joco dr. sombori ügyvédet hívták be a parlamentbe.

— A király nővére Bukarestben. Beogradból jelentik: Jelena hercegnő szombat este az „Alexander” nevű királyi yachtot Bukarestbe utazott.

— Készül a jövő évi költségvetés. Beogradból jelentik: Kumandi pénzügyminiszter újból felszólította az összes miniszteriumokat, hogy jövő évi költségvetésüket a legsürgősebben készítsék el. Egyuttal figyelmeztette a minisztereket, hogy a jövő évi költségvetésük tervezetét legfeljebb 15 százalékkal haladhatja meg az ezévi előirányzatot. Elsősorban arra kell törekedni, hogy a tisztviselő létszámot ne növeljék, ellenkezőleg igyekezni kell ezt redukálni.

— Bírói eskü. Dr. Klarics Franjo, a sentai járásbírósgy új vezetője, volt beckerekéi vizsgálóbíró hétón délelőtt tette le hivatali esküjét dr. Magaravics subotici törvényészi elnök előtt.

— A fumei határkérdés. A Pravda feljeli Zagreből: Szombaton délelőtt Matko Laginya volt bán elnöke alatt ülés volt, amelyen a fumei határ kérdésével foglalkoztak.

Mit szól hozzá?

— Az angolok és a franciák megkötötték a török-görög békét.

— **Rokkantak küldöttsége a miniszterelnöknél.** Beogradból jelentik: Szombaton délután Pasics miniszterelnök fogadta a rokkantak küldöttségét. A kiküldöttök a rokkantkérdés mielőbbi elintézését és a rokkanttörvény sürgős megalkotását kérték a miniszterelnöktől. Pasics megígérte, hogy a követeléseket a legelső minisztertanácson előterjeszti. Ha a kormány teljesíti a rokkantak kívánásait, úgy az október 28-ára Beogradba egybehívott országos rokkant-nagygyűlést nem fogják megtartani.

— **Véglegesen megalakult az új cseh kormány.** Prágából jelentik: Az új kormány a már között kabinet lista alapján megalakult. Változás csak annyiban történt, hogy Franke és Tucny nemzeti szocialista képviselők tárcát cseréltek. Franke lesz közletemzési, Tucny pedig postaügyi miniszter. Benes külügyminiszter ma Velencébe indul, ahol Schanzer külügyminiszterrel találkozik.

— **A szociálpolitikai miniszter Beogradban.** Beogradból jelentik: Zserjav szociálpolitikai miniszter vasárnap visszaérkezett Beogradba.

Sírjelirat.

Hazafelé szállingózott a gyászenep a asidótemetőből. Schwarz és Weisz megállottak egy sírköve előtt és olvasták a felírást:

Itt nyugszik

SALZ SAMUEL

A fedhetetlen ember

A becsületes kereskedő.

— Ismerted te szegény Samuelt? — kérdezte Schwarz.

— Ismertem, — mondta Weisz.

Schwarz csodálkozó képmozdulattal tett:

— Nem értem, miért temették el ezt a Salzt két idegen emberrel!

— **Pénzügyi tárgyalások Csehszlovákiával.** Beogradból jelentik: Október hónap folyamán Plancsics, a valutaügyek legfőbb intézője Triestbe és onnan Prágába utazik. Prágában találkozni fog Kumanudi pénzügyminiszterrel, akivel együtt tárgyalásokat fognak folytatni a Csehszlovákiával való gazdasági és pénzügyi együttműködés tárgyában.

— **Bécsben aranykoronákban állítják ki a számlákat.** Bécsből jelentik: Az osztrák üzleti világban mindjohabban szaporodnak az aranykoronákban kiállított számlák. Az Alpsi bányarésztvénytársaság szeptember elsejétől visszamenően veivőnek aranykoronákban csehszlovákiában megállapított pótlékokkal szemléltet az árut a maga veivőnek. Ezt a példát rövid időn belül valamennyi vasipari cég követni szándékozik. A bécsi üvegvedékek expenztókat is aranykoronákban számítják, valamint a magántanítók is, különösen a zenetanárok.

A monarchia hadi- és kereskedelmi flottájának felosztása

Olaszország nem adja ki a hajókat

Szombaton a nemzetközi szerződésbizottsága dr. Ribarž elnökele alatt ülést tartott, amelyen a hadügyminiszterium, a vasutügyi miniszterium és a vömvihatalok főigazgatóságának megbízottai is részt vettek. A gyűlésen Antonievics római követnek a Trumbics és Bertolini között létrejött jugoszláv-olasz szerződésről szóló referátumával foglalkoztak. A konferencia a megállapodások fő pontjairól,

— **Az osztrák kancellár budapesti utazása.** Budapestről jelentik: Seypel osztrák szövetségi kancellárnak az a szándéka, hogy mielőtt a szánálási programmal összefüggő munkálatok ezt neki lehetővé teszik. Budapestre utazik. A szövetségi kancellárt erre az útra a keresztény-szocialista pártnak több más vezére is a fogja kísérni. Genben ugyanis kívánatosnak jelentették ki az antant hatalmak részéről Seypel előtt, hogy a kancellár igyekezzék Ausztria és Magyarország között a gazdasági közeledésnek útját egyengetni.

— **Schanzer és Benes Velencében találkoznak.** Rómái jelentés szerint Schanzer külügyminiszter Brüsszelbe fog utazni s utközben találkozik Velencében Benes miniszterelnökkel. Ennek a találkozásnak, mint beavatott olasz körökben hirt jár, az lenne a célja, hogy eloszlassa azokat a híreszteléseket, amelyek a Prága és Róma közt beállott ekedvetlenedéssről szólnak. Be akarják egyszerűsíteni bizonyítani ezzel a találkozással, hogy az olasz politika a kötött szerződések pontos betartására irányul.

— **Konstantin királynak van már szállása.** Párisból jelentik: A trónjavesztett Konstantin királynak Palermóban végre sikerült szállást szerezni. A király és családja az első napot és az éjszakát is a Patris görög cirkáló fedélzetén töltötte, pütközettel kísérte egy vendéghogadóban lakást talált s a királyi család átköltözött oda a hadihajórról.

— **A törökök ki akarnak vándorolni.** A „Pravda” közlése szerint Déiszériában a török lakosság körében nagy mozgalom indult meg a Tráciába való kivándorlás céljából.

— **A becskeréki mészárosok szervezkedése.** Becskerekéről jelentik: Vasárnap délelőtt a mészárosok megalakították egyesületüket azzal, hogy egész Bánátja kiterjedőség szervezkedni fognak. Az egyesület elnökevé Kabala Nándor városi állatorvost választották.

— **Ausztria újabb harminchérommillió lírát kapott Olaszországtól.** Bécsből jelentik: Az olasz kormány közölte az osztrák kormánnyal, hogy az Olaszország részéről kilátásba helyezte kölcsönös újabb harminchérom millió líra előleket folyósítást. Ez az összeg, éppen úgy, mint az első előlegrészt, az osztrák jegybank fedezetűl fog szolgálni.

— **Sikkasztó messenger-boy.** Novisadról jelentik: Goldstein Jenő Dunasutai tőzsdés egy messenger-boyt elküldött a nagytőzsdébe, hogy 14.000 dinár értékű bélyeget vásároljon számára, a boy azonban a rábizott pénzzel megszökött. A kamenai rendőrség a novisadai rendőrség körözésére e feltűnő egyenruhás kildöncöt letartóztatta.

különösen az adriai hajók felosztásáról szóló megegyezéshez hozzájárult. Megállapították, hogy Olaszország az S. H. S. állammak és a jugoszláv hajózási társaságoknak 12 hajó kivételével már minden hajót átadott. A tanácskozáson azt az impressziót nyerték, hogy Olaszország mind dág nem akarja kötelezettségeit elismerni, míg a santomargeritai szerződés ratifikálása meg nem történik.

— **Lábass Juci berlini filmszínész.** Lábass Juci, a subotici származású pesti primadonna rövid időre otthagyja a színpadot s filmszínész lesz. Az Ufa-filmgyár egyik vezetője, Dupont, aki jelenleg Budapesten tartózkodik, tárgyalásokat kezdett Lábass Jucival, hogy játssza el a gyár legközelebbi újdonságának főszerepét. Lábass Juci elfogadta az Ufa-r.t. ajánlatát és három hónapra elszereződött Berlinbe. Fizetése havonként 350.000 márka, amely azonban az indexszámok arányában emelkedik. Erdekes, hogy a szerepre először Pola Negrit vetették kombinációba, az ő szerepeltetéséről azonban el kellett tekinteni, egyrészt mert a háború idején konfliktusa volt a németekkel, másrészt, mert százezer dollár honoráriumot kért a felvételért, amit a német filmipar nem bír megfizetni.

— **Elhelyezték a beogradi lengyel konzult.** Beogradból jelentik: A lengyel kormány Nemiszlovcsky Vojislav beogradi lengyel konzult Berlinbe főkonzullá nevezte ki.

— **Házasság.** Zsivanovics Gábor a becskeréki kerületi munkásbiztosító pénztár számvizsgálója október 5-én tartotta esküvőjét Becskereken Seprős Sárkával.

— **Egy híres komita-vezér halála.** Beogradból jelentik: Vasárnap foly le óriási részvét mellett Tankosics Vojva Vojvoda temetését, aki mint komitási vezér nagy szerepet játszott. A háború kitörésekor az osztrák-magyar Monarchia nagy díjat tűzött ki a fejére.

— **A becskeréki róm. kath. egyházközség közgyűlése.** V. Becskerekéről jelentik: Vasárnap délelőtt 11 órákor tartotta meg a becskeréki róm. kath. egyházközség rendes évi közgyűlést Tolveth Oszkár alelnök elnöklésével, aki a gyűlés megnyitása után indítványozta, hogy választás után korelnököt, Burget József gimnáziumi tanár korelnök veszi át az elnöklést, mire a gyűlés a napirend keretében megejtette az elnökség megválasztását. Elnök lett Váradi Imre, akiért husz tagu küldöttség ment. Váradi Imre elnök csakhamar megjelent a gyűlésben, ahol óváciával fogadták. Az elnök határozott szöveggel foglalta el az elnöki székét. Az elnökség többi tagjai lettek Engel Ferenc első alelnök, Bencez Miklós és Kunderker István második alelnökök. Gondnok Dániel Ferenc.

— **Műkedvelő előadások.** A subotici katolikus leányegylet szombaton és vasárnap adta elő a Kath. Leányegylet nagyteremben Herceg Ferenc bohózatát, a Gyurkovics lányokat. A nagy terem teljesen megtelt közönséggel. A darab előadása várakozásain felül sikerült, a szereplők egytől-egyig jók voltak. Különösen kitűnt Mamzsis Maca Mici

szerepében, aki kiforrott tehetségének bizonyítékát adta. Partnere, Maurer Kálmán, Horkay szerepében brillirozott. Bácsy Vali dícséretesen alakította a Gyurkovicsnét, Deák Lola jó Katinka volt, Nagy Pál báró Radványi szerepében tűnt ki. A többiek is elsőrangú produkáltak. A közönség forró tapsviharral honorálta figyességüket. A rendezés Kosztolányi Marika érdeme. — A Müpartolók Köre lelkes gárdája vasárnap »Amit az erdő mesél» adtak elő Pietsch Ferencnél kitűnő rendezésében. Telt ház előtt játszották végig és sok tapsot arattak.

— **Vasárnap élethe lépett a felémet villamostarifa.** Mint már megírtuk, a subotici városi tanács szerdai ülésén a villanytelep kérésére hozzájárult a villamosvasúti viteldijak felemeléséhez. A határozatnak megfelelően vasárnap már élethe is lépett a felemelt tarifa.

— **Betérés.** Novisadról jelentik: Vasárnap éjjel az artézfürdő mellett levő dohánytőzsdé falát ismeretlen tettesek kibontották és onnan 25—30.000 korona értékű dohányműt, bélyeget és készpénzt elvittek. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Meglopott kereskedő.** Becskerekéről jelentik: Róth Gyula subotici kereskedő vasárnap este Becskerekre érkezett. A vasúti állomáson rabizta utazó kosarat, amelyben árak voltak, az állomás portására. Amikor aztán jött a kosárát, hogy beszállítsa a városba, annak hűlt helyét találta. Az értékes tartalom kosarat egy őrziellen pillanatra ismeretlen tettes ellopja.

— **Betérés a becskeréki földmives-egylet szövetkezeti hájtáiba.** Becskerekéről jelentik: Vasárnap éjjel ismeretlen tettesek betörték a földmives egylet Tomosavai-utcai fűszerüzletébe, ahonnan nagyböb mennyiségű cukrot és egyéb fűszert vittek el. Az ismeretlen tettesek előbb az ajtót próbálták feltörni és azon keresztül behatolt az üzletbe, de ez ne misikerült nekik. Akkor az ablakot át mentek be az üzletbe.

— **Óriási tűkatasztrófa Marosvásárhelyen.** Marosvásárhelyen leégett a Meslitz-féle egész Erdélyben közismert butor és parket-gyár. A tűz a gyár gépházában keletkezett s néhány óra alatt az egész gyár lángokban állott. Huszonöt vagon parkett esett a lángok martaléka. A kár meghaladja az 5 millió lejut.

— **Lepedát és Jovanovics,** az osztálysorsjáték subotici főbizományosainál vásárolt sorsjegyek közül az október 5. és 6-iki lepedát a következő sorsjegyek nyertek:

40.000 dinár: 7583; 3000 dinár: 88192 89059; 1000 dinár: 9848 67723; 600 dinár: 25022 40565 42891 88150 186; 240 dinár: 4506 524 525 527 7209 211 220 234 244 281 7559 9872 9964 997 10457 472 11114 135 148 186 13014 065 067 079 095 16115 129 134 172 198 18683 23807 871 874 25029 041 27221 346 28312 392 32026 638 644 657 665 33715 731 780 34605 674 678 691 36102 144 186 194 37020 042 081 38010 018 761 785 42812 873 44320 45346 46262 279 47977 997 49730 746 795 50736 743 52340 345 386 53853 55212 258 56479 57598 58307 366 59910 973 60988 912 937 62277 65505 582 67734 737 791 855 867 869 68846 863 894 69089 72413 318 391 72443 070 75917 946 992 76346 357 379 390 77446 474 493 78801 802 810 832 931 944 946 79460 489 954 976 992 80703 738 82758 83095 912 967 975 999 85625 640 645 661 671 685 695 87116 117 153 170 176 195 88108 120 146 165 89967 923 017 091 108 143 144 169 181 94380 96550 98552 705.

(*) A tegezteslebb és legelősebb viláreggeli Landovité (volt Bačka) vendéglőjében. Csak 2 dinár.

(*) **Dr. Vécsei Jenő** orvosi rendelője nemi betegek részére. Rendszeres délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroška-féle ház.

SPORT

Sombor—Subotica 2:1 (0:1).

Subotica és Sombor városok válogatott csapatai egy héten belül kétszer találkoztak és a somboriaknak a második mérkőzésen sikerült az első mérkőzésen szenvedett 2:1 arányú vereségért ugyanilyen arányú revánst venni. A sombori mérkőzés — mint a jelekből ítélve előre megírtuk — a suboticei csapat vereségével végződött, bár az első félidőben a suboticei válogatott volt főlényben és 1:0 arányban vezetett is, a második félidőben azonban a somboriaknak sikerült kiegyenlíteni, sőt tizenegyesből elért gól révén Mandler megszerezte a győzelmet jelentő második gólt is.

A két csapat a következő összeállításban szerepelt:

Sombor: Babóczy, Rack, Berger, Spitzer, Mandler, Krizsi, Kaics, Szabó, Sulyok, Ganzl, Selzer.

Subotica: Nagykanász, Belezlin, Kovács, Held, Budánovics, Bencez II., Csete, Jaglicza, Horvát, Rudics, Lantos.

A sorsolás alapján Sombor választ pályát és Subotica kezdi a játékot. A második percben Belezlin faultja miatt szabadrúgást ítélt a bíró, de Szabó a labdát a suboticei kapu fölé rúgta. Ezután újból Sombor támad, Kaics off-sideből lefut, de lövését Nagykanász bravurosan védi. A 7-ik percben Kaics lefutásából korner Subotica kapujánál. Változás, erősítramú játék után a 10-ik percben Szabó vezedelmes lefutásából Seizernek adja be a labdát, aki azonban a kapu fölé fejezi. Elénk mezonnyjáték következik ezután, míg a 25-ik percben Bencez beadásából Horvát védhetetlen gólt lő. Ezután

ismét Sombor diktál tramot; a 29-ik percben Ganzl a suboticei kapu fölé fejezi, a 31-ik percben Subotica vehemens támadását a bíró off-side miatt lefújja. A 38-ik percben Horvát gáncsa miatt megítélt szabadrúgásnál Ganzl ócs lövését Nagykanász szőben védi. Az első félidő utolsó percben Sombor állandóan támad, de eredmény nélkül, úgy hogy a félidő 1:0 eredménnyel végződik Subotica javára. Korner 3:0 Sombor javára.

A második félidőben Sombor erős támadást indít. A 8-ik percben Kaics beadásából Sulyok a kapura suttol, amit Nagykanász rávetéssel kornerre véd. A 14-ik percben Ganzl védhetetlen rúgásával megszerzi a somboriak kiegyenlítő gólját. A 21-ik percben egy vezedelmes sombori támadásnál Nagykanász kifut a kapuból és összeütközik Kaics-al, aki megsérül. Emelt a játék néhány percre félbeszakad. A 26-ik percben Belezlin közvetlenül a suboticei kapuja előtt faultolja Szabót. A bíró tizenegyeset ítélt, melyet Mandler góllal bróvnyest. Ezután még több sombori támadás következik, a játékok verén pedig újból Subotica támad. Több labdát Babóczy csak kintással tud védeni. A mérkőzés a suboticei főlényével végződik, akik azonban nem tudnak gólt elérni. **Eredmény 2:1 a somboriak javára.**

A játék folyamán a somboriak közül különösen Mandler centerhalf, Spitzer, Ganzl és Sulyok tűntek ki. Szabó és Rack gyengék voltak. Babóczy kapus kevés labdát kapott. A suboticei játékosok közül Lantos, Horvát és Bencez volt jó. Kovács sem játszott a kellő nyugodtsággal. A csatárosszajáték tekintetében nagyon gyengén szerepelt. Nagykanász többzetlen bravuros védelmet produkált. A két gól védhetetlen volt. A mérkőzést Mácsics bíró elfogulatlanul és kifogástalanul vezette.

Sand komb.—CsAC 1:1 (1:0). A Sand technikai főlénye dacára sem tud boldogulni a lelkes csantavéri csapat ellen. **Erső mérkőzés, végig iramban.**

Sport—Concordia 4:2. A két csapat barátságos tréningmérkőzést játszott, melynek egyetlen jelentősége a visszatért Varga bemutatkozása, aki játékaival megfelelt a hozzáfűzött várakozásnak.

Veliki-Bečkerok.

Obilics—Ratarski (serlegmérkőzés) 7:0 (3:0). Az Obilics abszolút főlényvel verj a gyenge Ratarszki csapatot.

Slávija—Kadima 3:0 (2:0). Mindkét csapat durván játszott.

Novižad.

OSKV—Juda Makabi 3:0. A novisadi serlegért folytatott mérkőzés az OSKV győzelmével végződött. A játék változatos volt, bár mindkét csapat várakozáson aluli játékokat produkált. A mérkőzést a gólképesebb csatársorral rendelkező OSKV nyerte meg. **Félidő 2:0. Bíró: André.**

OSKV III.—Makabi III. 2:1.

NTK III.—NAK III. 2:2.

Zagreb válogatott—Beograd válogatott 11:2 (5:2). Vasárnap folyt le óriási érdeklődő közönség jelenlétében Beogradban Zagreb válogatott és Beograd válogatott mérkőzése. — Az első félidő 12-ik percben röptette Zagreb az első gólt Beograd kapujába. Beograd nagy erővel vezetett támadással kiegyenlítő gólt ér. Elkor zuhogó eső kezd esni, ami erősen zavarja, de nem szakítja meg a játékot. Zagreb főlényes technikailag játszik és egymásután röpti a labdát a beogradiak kapujába. **Végző eredmény 11:2 (5:2) Zagreb javára.**

Törökvs—MAFC 4:2 (2:2). A Hungária-úti sporttelepen megtartott bajnoki mérkőzés eredményeképp a Törökvs veretlen csapata tovább is megőrizte a vezető pozícióját. A Muegyetemiek legénysége jól állott ma meg a helyét és volt a mérkőzésnek egy része, amikor a küzdelem sorsa kétségesnek látszott. Az első félidő utolsó percben a Bíró Sándor játékbíró által a Törökvs ellen megítélt tizenegyes büntetőrúgás miatt majdnem botrány támadt, mert a Törökvs játékosai azt túlszorgottnak tartották és csak ötpercenyi vitatkozás után nyugodtak meg az ítéletben. A vita hevében Hajós megsértette a bírót, aki erre át a játék további menetéből kizárta. Ugyanerre a sorsra jutott a második félidő közepén Gaug, a MAFC csatára is, aki egyik döntését kritizálta. — A Törökvs már a harmadik percben megszerzi a vezető gólt Flrozer révén, de Kelly rövidesen kiegyenlített. A huszadik percben újabb gólt rug a Törökvs és a főkisálosok csak az utolsó percben megítélt tizenegyesrel tudják a játékok újból döntelenné tenni. Szünet után jödeje a Törökvs van főlényben, a huszadik percben Kautsky gólt s rug, majd a MAFC megy át offenzívába, de Gaug kiállításá után összeroppan és Kautsky újabb gólja eldönti a mérkőzés sorsát.

CREM
ARANYKALÁSZ
CREM
PINTÉR FERENC
Szt. József gyógyszerháza
Subotica

(*) Dr. Wilhelm Adolf alkalmazott közközházi igazgató. lakik: L. Senvo (Bem) ul. 20. sz. gyógyít bel- és szem-betegeket. Szemoperációkat is végez.

okt. 9-től
okt. 11-ig
hétfőtől
szerdái

Lifka

Az. utcaseprő

Rendkívül kagcátató vigjáték 6 felvonásban.
Főszereplő: STEIN WISK.

okt. 9-től
okt. 11-ig
hétfőtől
szerdái

Konzo

A vörös malom titka

nagy detektivdráma 5 felvonásban.
Főszereplők: Aud Egede Nissen és Otto Gebühr

Szücsműhely megnyitás!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy Sienkiewiczova utca 28 sz. alatt (volt festőház)

szücsműhelyt

nyitottam, ahol minden e szakmába vágó új munkát és javítást a legkedvezőbb eszközök.

Nb. partióist kér

MORGENSTERN ALADÁR szücsmester

Ugyanolt varrólányok szücsmunkára felvételnek.

Ügyes, megbízható UTAZÓ,

megfelelő praxissal kerestetik.

Ajánlatokat „Schmolka“ kirdeő Novisad, Futoški put 2. továbbít.

APROBITÁCIÓK

Teléfonoon nem adunk hivatalos levelekben felvilágosítást.

Apróbitáció egy 3x3 x vastagságú és 20x40 cm-es szilíciumból készült, legkisebb áramfűtéses (20 K) Apróbitációkat telve: Szabotica-n a kiadóhivatal Alexandrovica, Ielbich-ház és Schlägerer hídfő-árada a vasúti park mellett. Vidékre válsamegyi felhívások, hűtőszekény hűtőszekény 39 din., nyegylőre 90 din. Kérdezőkérősekhez válszabályoz mellékelés.

LEVELEZÉS

Ambiciouss, de szerencsétlensorsu fiatalember, oly egyedülálló vagyony, fiata, Gyevgy ismeretséget keresi, aki az élet nehézségeit megkönnyitné neki vagy az idegen légkörbe eljuttatná. Levele el, kedves légió" jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. Diszkrét.

FOGLALKOZÁS

Egy fiu borhely-tanoncnak felvétetik. Kosztió kvártélyt kap. Zrinjski trg 16. 7229

Munkásnál magas fizetéssel felvétetnek a béglyárban. 7219

Egy nagyobb közönségben levő építési-üzletünkbe egy detailárusító hivatalnokot keressünk. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalba kérünk. 7220

Gépirásban gyakorlati irnokot keressünk. Dr. Fischer és dr. Kalmár ügyvédi irodája, Subotica. 7238

Szilgyárió-szégédet azonnali belépésre keresek. Baumgartner, Parabuty. 7262

Faeszorgályosok állandó alkalmazásra felvétetnek Vukovics-fatelepen. Subotica. 7263

Önálló, fiatal aranyműves-ségő állandó alkalmazást talál Krausz ékszerésznél, Novisad. 7302

VÉTEL-ELADÁS!

ARANYAT, BRILIANT, drágaköveket legmagasabb árban veszek. Orákét és ékszerkelet lepszakszerűben javítok és legolcsóbban árusítok Friedmann Dezső óras és ékszerész Subotica, Alexandrova ul. Állami tisztviselőknék javításoknál 20 százalékos engedmény. 6088

Eladó egy angol fehér vasúgy matraccaal és sodronnyal. Ugyanott egy vaskályha is eladó. Cim a kiadóban.

Olcsó batár eladó. Lajčo Cerniakovič vasúti park mellett. 7286

Tiszamenti városban, az ország legjobb buzaternő vidékén (Bačka) egy izemben levő határam, modern berendezésű, szikkítás szivóizomotoros malom eladó vagy felében társulna. Cim a kiadóban. 0004

Kis Mezőkőhát, hűt, háza nálat jó állapotban vannak. Cim a kiadóban. 7311

KÜLÖNFELE!

Kéz, láb és hónaljizzadáás ellen legbiztosabb szer a Reformkenőcs. Kapható illés gyögytárban főposta áttelendben.

Keresek két szobás butozott lakást konyhával a beltérben. Jól fizetek. Címeket Ruska Mlekará Aleksandrova ul. 4. kérek 7299

Inghalgtató olcsón tanít szerb-horvátul. Ajánlatokat „Dalmát” jellegre a kiadóba kér. 0000

Vendéglátó keresek itésnék leszámlolásra. Márkus János Ada. Batthryányi-ut. 722. 7291

Dinárunk javult! 10—40% leszállított árak!

- Férfi cipő 149 dinártól feljebb
- Női magas 139 „ „
- Női fél 59 „ „
- Gyermekek 29 „ „

Subotica, a városi kávéház mellett.